

nisterii taxantur, populo notum fiat, atque in officina parochiali necnon in Sacristia affigatur.

749. – Nihil amplius exigatur a fidelibus praeter taxam ab Ordinario praescriptam, et ad restitutionem teneantur qui hanc dispositionem contempserint.

750. – Nefas est aliquid occasione SS. Viatici aut Confessionis exigere nec titulo laboris, etiamsi loca dis-sita percurrenda sint. Si quis vero in hoc deliquerit ab Episcopo corrigatur.

751. – Si ob causam gravem vel facultate ab Ordinario obtenta baptizatur puer alienae paroeciae, mittatur ad eius proprium parochum testimonium baptismi et taxa a patrinis hac de causa tributa.

752. – Si consuetudine vel parochi licentia simplex sacerdos mulieri post partum benedixerit, eiusdem sint oblationes quae tali occasione offeruntur.

753. – Quamquam ius omne velit ut proventus paroeciae ad parochum pertineant, tamen cum ipse abfuerit per notabile tempus a sua adscriptione, Episcopus designet aliquem qui illius vices suppleat, et huic partem ex proventibus parochialibus assignet, quae deductis expensis computari debet.

754. – Si autem parochus vicario suo relinquit paroeciam in eius absentia administrandam, haecque nimium protrahatur, tunc deductis expensis, ex proventibus parochialibus fiant duae partes aequales, quarum unam parochus, alteram vero Vicarius suam faciat praeter consuetam istius mercedem.

755. – Quod si propter Vicarii defectum commendata fuerit paroecia alicui ex parochis vicinis vel cuilibet sacerdoti adprobato, eidem duas ex tribus proventuum parochialium partibus, expensis etiam deductis, adtribuatur.

756. – Ut effectum vero supradictae praescriptiones sortiantur, absentia parochi quae octo dies praetergrediatur, notabilis reputanda est.

757. – Non cogat parochus ut matrimonium contrahant in sua paroecia eos qui ius habent contrahendi in alias, sed tantum ab iis exigat quod in taxa dioeciesana praescribitur occasione publicationis bannorum.

758. – Si aliquis vero, licentia habita ab Ordinario, in ea paroecia vult matrimonium contrahere in qua nec ipse nec sponsa domicilium habuerit, tunc integre persolvat proprio parochi quae in taxa persolvenda praescribuntur.

759. – Omnia quae pro matrimonio sunt stabilita solvantur paroeciae illi, in qua informatio matrimonialis facta est: paroeciae vero in qua matrimonium contrahitur illud tantum solvatur quod in taxa dioeciesana pro hoc casu speciali determinatum fuerit.

760. – Parochus nimis facilis non sit ad diminuendum vel omnino remittendum quod in taxa praescribitur, idque ne male audiat apud populum eius successor, si ei libuerit integram taxam exigere, et etiam ne populus, nolens inde integram taxam solvere, incongruam reddat paroeciam. Denique in omnibus quae taxam dioeciesanam respiciunt accurate servantur praescripta a S. C. C. edita die 10 Jun. 1896.

TITULUS V.

DE ECCLESIIS AEDIFICANDIS ET REPARANDIS.

761. – Nulla erigatur Ecclesia, seu Capella cultui divino publico destinanda nisi eius erectio iudicio Ordinarium expedire videatur, ac iam adsint vel probabi-

liter adfutura sint ea media quibus intra congruum tempus ad terminum perduci possit.

762. – Antequam ecclesia construatur assignetur locus pro eiusdem atrio, ac pro domo rectorali, quae, parva licet, iuxta Ecclesiam construi debet.

763. – Si quis vero ecclesiam construendam propriis sumptibus susceperit, oportet ut publica scriptura significet se eam divino cultui in perpetuum mancipare velle.

764. – Episcopus eligat aliquem archyctectum pro tota dioecesi, sine cuius consilio nulla reparatio alicuius momenti fiat, nullaque a fundamentis erigatur Ecclesia.

765. – Consilium archyctecti dioecesani non immediate a parcho vel rectore, sed mediante Ordinario peti debet.

766. – Munus est parochorum, qui decorem domus Dei diligere debent, curare ut ecclesiae iam constructae identidem reparentur, scilicet ut tollantur deformia, collapsa erigantur et suppleantur quae in fabrica deficiunt.

767. – Post altaris reparationem non immutetur eius titulus, ac proinde non alia imago in nobiliori eius loco reponatur nisi ea cui primitus dedicatum fuit.

768. – Attamen si imago cui altare dedicatum est, nullum habet cultum, ipsumque altare vetustate ac oblivione iacuerit, novum in eius locum erectum altare possit cuicumque sancto dedicari, consulto tamen Episcopo servatisque de iure servandis.

769. – Quod si ad totalem Ecclesiae restorationem oportet ut cuncta eius altaria destruantur, nova quae ibidem erigenda sunt sub quocumque titulo ab Ecclesia adprobato consecrentur.

770. – Attamen nulla fiat reparatio alicuius momenti, nisi prius consulto Episcopo, cui exponantur singula facienda, quantum pecuniae sit probabiliter expendendum, et quae media excogitata fuerint ut reparatio ad terminum producat.

771. – Numquam accipiatur mutuo pecunia nomine ecclesiae, etiamsi ad eius instaurationem sit necessaria; pecunia sic accepta debitum personale constituat, ab eo scilicet solvendum qui illud personaliter contraxit, nisi veniam Episcopi in scriptis habuerit servatisque servandis.

772. – Neque parochus invertat in reparationibus faciendis eam partem ex proventibus parochialibus quae ad Episcopum pertinet, nisi de ipsius consensu.

773. – Ad arcendam omnem avaritiae suspicionem expedit ut collectis pro reparatione faciendis duo aut tres viri probatae fidei praeponantur, quorum unus pecuniae Custos constituatur.

774. – Si vero ecclesia indigens reparatione parochialis non sit, rector, vel in suo defectu parochus ad quem illa pertineat, excitet fideles qui in ea praecepto saltem audiendi missam satisfaciunt, ut collatis viribus eius reparationem procurent.

775. – Quod si vel neglexerint, vel ob egestatem facere nequiverint, et ecclesia pene diruta fuerit, ea in profanos usus non sordidos, erecta tamen ibi cruce, convertatur.

TITULUS VI.

DE AEDIBUS PAROCHORUM
ET ALIIS ECCLESIASTICIS AEDIFICIIS.

776. – Quum non solum aliquae ecclesiae sed etiam plures domus parochiales ex parte dirutae sint, tum negligentia nonnullorum parochorum, tum temporum iniuria, ad Parochos sine dubio spectat id efficere ut saltem non totae collabantur decensque rectoribus ecclesiarum habeatur habitatio. De hac re igitur placuit statuere:

777. – Ubi dives fuerit paroecia, valde conveniens est ut de ipsis proventibus parochialibus reparatio fiat, eo tamen excepto casu quo magnae ac dispendiosae faciendae essent reparationes quibus paroecia etsi dives occurrere nequit.

778. – Si pars domus parochialis dilaberetur, idque parochus praevidit, et ex negligentia graviter culpabili non vitavit cum posset, tenetur ad damnum reparandum suis expensis: quod si impotens sit ad expensas solvendas, tenetur aliter providere collectis inter parochianos praesertim institutis.

779. – Parochus sub cuius tutela est domus parochialis nullo pacto destruere audeat instaurationes in ea factis a suis antecessoribus, si hae prudentum iudicio probatae fuerint, neque novas instaurationes aggreddatur absque Ordinarii adprobatione.

780. – Item non destruant aut secum auferat, ubi a parochia separandus est, ea quae ad reparationem ornatumque domus parochialis ipse contulit, sed ea in beneficium domus ac successorum relinquat.

781. – Ubi omnia mobilia pro servitio Paroeciae

aliquis parochus privatis suis expensis acquirit, curare debet ut in suo egressu non omnino expoliata relinquatur domus parochialis, sed ei adiudicet saltem mobilia quae absolute necessaria erunt pro successore.

782. – Omnia et singula quae modo praedicto in successorum transeunt utilitatem constare debent scripto quod in Archivio parochiae asservari debet.

783. – Cum ob populi necessitatem paroecia aliqua dividenda est, ab ipso populo in cuius gratiam fit divisio exigatur, ut iuxta novam Ecclesiam parochialem domum pro eius rectore suis expensis aedificet.

784. – Locus conveniens pro schola parochiali puerorum in aedibus paroeciae deputetur; si hae amplae fuerint, sin vero minus, iuxta ipsas scholae aedificium erigatur cum facultas fuerit: scholae autem puellarum omnino separatae sint ab aedibus paroeciae.

785. – Sciat parochus adiudicationi obnoxium non esse, nequidem iuxta hodiernas leges civiles, nec atrium ecclesiae, nec domum parochialem nec ullam horum dependentiam; ideoque cum haec denunciata fuerint, sine mora rem ad Episcopum deferat, ut is decernat quid faciendum sit.

786. – Ubi vero aliquid adiudicatum praesertim a multo tempore invenerit, nihil agere intentet absque consilio Ordinarii, ne vanis litibus implicetur; rem tamen ei fideliter deferat.

787. – Absit vero ut ille qui custos fidelis bonorum Ecclesiae esse debet eorum aliquam partem ad causas profanas tribuat; scire enim debet parochus se non dominum sed tantum administratorem atque usufructuarium esse bonorum ecclesiasticorum iuxta normas canonicas. Quod si aliter fecerit graviter peccat et poenis canonicis subiacet.

TITULUS VII.

DE MISSARUM STIPENDIO.

788. — Nihil est immutandum circa stipendium ordinarium Missae apud nos receptum.

889. — In Ecclesiis Cathedralibus standum regulis suarum constitutionum.

790. — Stipendia vero missarum, quae ab hora nona ad duodecimam celebrari solent, sive diebus de praeepto sive communibus, haec proportio omnino servetur scilicet, ut ordinario missae stipendio dimidia pars addatur pro singulis horis ab hora nona usque ad meridiem.

791. — Missarum vero solemnium vel exequiarum, vel in pagis dissitis aliarumve eiusmodi, stipendium directorio vel consuetudine legitime moderentur, donec Episcopi aliter provideant.

792. — Quoad Missas diei Nativitatis Domini et Commemorationis omnium fidelium Defunctorum standum omnino tenori privilegii et iuris communis (Const. *Trans Oceanum* Leonis XIII).

793. — Pro secunda et tertia missa, quae a nonnullis ex Apostolico indulto celebrantur, exclusa omnino qualibet eleemosyna pro applicatione Missae, taxatio consueta accipi potest pro laboris remuneratione. (S. C. C. 25 Sept. 1858 et 23 Maii 1861).

794. — Nemini liceat stipendium missarum immutare.

PARS V.

TITULUS UNICUS.

DE IUDICIIS ET POENIS.

795. — In causis matrimonialibus fideliter serventur praescriptiones Benedicti XIV in Const. *Dei miseratione* et Instructionis S. C. C. 22 Aug. 1840 (1).

796. — Quando agitur tantum de matrimonio rato et non consummato prae oculis habeatur declaratio eiusdem S. C. C. 16 Iun. 1894 in Varsavien. (2).

797. — Rigor citatae Const. Benedicti XIV remitti potest in casibus tantum a S. Officio designatis die 6 Iun. 1889 (3).

798. — In causis clericorum Episcopi diligenter servare curent Instructionem S. C. Episcoporum et Regularium 11 Iun. 1880 (4).

799. — Quoad appellationes serventur Constitutiones Benedicti XIV *Ad Militantis Ecclesiae* 30 Martii 1742, et *Trans Oceanum* SS. D. N. Leonis Papae XIII, 18 Apr. 1897. (5).

800. — In causis quae respiciunt Const. Bened. XIV *Sacramentum Poenitentiae* secretum inviolabiliter ser-

(1) V. App. n. 15 et 16.

(2) V. App. n. 17.

(3) V. App. n. 18.

(4) V. App. n. 19.

(5) V. App. n. 20.